

Çocuk Davran?? De?erlendirme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Çocuk Davran?? De?erlendirme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18716>

Özet

Çocuk Davran?? De?erlendirme Ölçe?i (ÇODDÖ), çocuklar?n davran??sal yeterliliklerini ve sosyal becerilerini ölçmek amacıyla geli?tirilmif bir psikolojik ölçektir. Bu giri?, Esin Sezgin ve Sibel Demiriz taraf?ndan 2016 y?l?nda gerçekte?tirilen ve ölçe?in Türkçe'ye uyarlanmas?n? ve psikometrik özelliklerinin incelenmesini içeren çal??may? temel almaktadır. Ölçek, özellikle **davran?? düzenleme** ve **sosyal beceri** olmak üzere iki temel boyutta çocuk davran??lar?n?n de?erlendirilmesine olanak tan?maktadır. Yap?lan uyarlama çal??mas?, ölçe?in iki boyutlu yap?s?n?n Türk kültürü ve örneklemini için yüksek düzeyde geçerlik ve güvenirlik ta??d??n? göstermi?tir.

ÇODDÖ, 17 maddeden olu?makta olup, 5'li Likert tipi derecelendirme sistemi kullan?larak uygulanmaktadır. Bu çal??ma, okul öncesi ve ilkokul ça??ndaki çocuklar?n davran??sal profilini belirlemede kullan?labilecek güçlü bir adaptasyon çal??mas? sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

ÇODDÖ, Çocuk Davran?? De?erlendirme Ölçe?i, **Davran?? düzenleme**, **Sosyal beceri**, Ölçek uyarlama, Geçerlik, Güvenirlik, Do?rulay?c? faktör analizi

Yazarlar

Esin Sezgin, Sibel Demiriz

Amaç

Çocuk Davran?? De?erlendirme Ölçe?i'nin (ÇODDÖ) temel amacı, orijinal olarak yabancı dilde geli?tirilmif olan ölçe?in Türkçe'ye çeviri ve kültürel adaptasyon sürecini tamamlayarak, Türk örnekleminde geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı haline getirmektir. Bu uyarlama çal??mas?, özellikle çocuklar?n **davran?? düzenleme** kapasitelerini ve akranlarıyla olan ili?kilerinde sergiledikleri **sosyal beceri** düzeylerini objektif bir ?ekilde de?erlendirmeyi hedeflemi?tir.

Ölçe?in ba?ar?s?, e?itim ve psikoloji alan?ndaki ara?t?rmacılara ve uygulay?cılara, Türk çocuklar?n?n davran??sal geli?imlerini takip etmeleri ve potansiyel riskli davran??lar? erken dönemde tespit etmeleri için sağlam bir araç sunmaktadır. Çal??ma, uyarlanan ölçe?in psikometrik kan?tlar?n?, akademik standartlara uygun olarak detayl? bir ?ekilde sunmu?tur.

Yap?

Çocuk Davran?? De?erlendirme Ölçe?i, teorik olarak iki ana psikolojik yapıy? ölçmek üzere tasarlanm??t?r. Bu yapılar, çocukluk dönemindeki sosyal ve duygusal yeterliliklerin temel

bile?enlerini temsil etmektedir: **Davran?? Düzenleme** ve **Sosyal Beceri**.

Ölçek, toplam 17 maddeden olu?maktadır ve bu maddeler iki farklı alt boyuta da??lm??t?:

Davran?? Düzenleme: Bu alt boyut 10 maddeden olu?maktadır ve çocu?un dikkatini sürdürme, dürtülerini kontrol etme ve duygusal tepkilerini yönetme yetene?ini ölçmektedir.

Sosyal Beceri: Bu alt boyut 7 maddeden olu?maktadır ve çocu?un akranlar?yla etkili ileti?im kurma, i?birli?i yapma ve sosyal durumlara uygun tepkiler verme yetene?ini de?erlendirmektedir.

Geçerlik

Ölçe?in yap?sal geçerlik kan?tlar?n? elde etmek amacıyla do?rulay?c? faktör analizi (DFA) kullan?lm??t?. Analiz sonuçlar?, ölçe?in orijinal iki boyutlu modelinin Türk örnekleminde kabul edilebilir düzeyde uyum sa?lad??n? göstermi?tir.

Yap?lan analizlerde hesaplanan uyum indeksi de?erleri ?u ?ekildedir: $\chi^2=1160.67$, $X^2/sd= 4.88$, $RMSEA=0.09$, $CFI=0.97$, $NFI=0.97$, $NNFI=0.96$ ve $IFI=0.97$. Bu de?erler, özellikle CFI, NFI, NNFI ve IFI gibi indekslerin 0.95 ve üzerinde olmas? nedeniyle modelin veri ile mükemmel bir uyum sergiledi?ini i?aret etmektedir. Ayr?ca, ölçekteki maddelerin faktör yükleri 0.60 ile 0.80 aras?nda yüksek ve anlaml? de?erler alm??t?, bu da maddelerin ölçtü?leri alt boyutlarla güçlü bir ili?ki içinde oldu?unu teyit etmektedir.

Güvenirlik

Çocuk Davran?? De?erlendirme Ölçe?i'nin güvenirlik düzeyi, alt boyutlar?n iç tutarlılık katsayılar? (Cronbach's Alpha) hesaplanarak incelenmi?tir. ?ç tutarlılık katsayılar?, psikometrik açıdan oldukça güçlü bir güvenilirlik seviyesini göstermektedir.

Ölçe?in alt boyutlar?na ili?kin hesaplanan iç tutarlılık katsayılar? 0.89 ile 0.95 aras?nda de?irmektedir. Bu yüksek alfa de?erleri, ölçe?in her iki alt boyutunun da kendi içindeki maddeler aras?nda yüksek bir homojenlik ve tutarlılık oldu?unu, yani ölçe?in kararlı ve güvenilir ölçümler sundu?unu kan?tlamaktadır.

Faktör Analizi

ÇODDÖ'nün Türkçe uyarlama sürecinde, ölçe?in yap?sal geçerlili?ini test etmek amacıyla do?rulay?c? faktör analizi (DFA) kullan?lm??t?. DFA, ölçe?in orijinal yap?s?n?n (iki boyutlu model) Türk örneklemindeki verilerle ne kadar uyumlu oldu?unu belirlemeyi amaçlam??t?.

Analiz sonuçlar?, iki faktörlü yap?s?n?n model uyum indeksleri aç?s?ndan kabul edilebilir ve hatta iyi düzeyde bir uyum sergiledi?ini göstermi?tir. Özellikle mutlak uyum indekslerinden RMSEA (Kök Ortalama Hata Yakla??m?) de?eri 0.09 olarak bulunmu?tur. Kar??la?t?rılmal? uyum indeksleri

(CFI, NFI, NNFI, IFI) ise 0.96 ile 0.97 aras?nda de?i?erek, modelin teorik yap?y? ba?ar?l? bir ?ekilde temsil etti?ini kan?tlam??t?r. Bu bulgular, **Davran?? Düzenleme** ve **Sosyal Beceri** boyutlar?n?n birbirinden ayr??an, ancak ölçek bütünlü?üne katkıda bulunan yap?lar oldu?unu ortaya koymu?tur.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Yaz?l? Anket (5'li Likert Tipi Derecelendirme)

Language Available: Türkçe

Population Group: Çocuklar (Ö?retmen veya Ebeveyn Raporlamas? için uygundur)

Age Group: Belirtilmemi? (Genellikle okul öncesi ve erken ilkokul dönemi için uygundur)

Population Details: Türk çocuklar? örneklemi üzerinde standardize edilmi?tir.

Test Methodology: 5'li Likert ölçe?i (1= Hiçbir zaman - 5= Her zaman). Yüksek puanlar ilgili davran??n veya becerinin daha s?k sergilendi?ini gösterir.

Anahtar Kelimeler

Çocuk Davran???, Psikometrik özellikler, Faktör analizi, Davran??sal de?erlendirme, Esin Sezgin, Mersin Üniversitesi, ?ç tutarl?l?k, E?itim psikolojisi

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: esinsezgin21@gmail.com (Sorumlu Yazar Esin Sezgin)

Correspondence Address: Çal??ma referans?nda belirtilen ilgili üniversite veya kurum adresi.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, 2016 y?l?nda yay?mlanan akademik çal??ma ile Türkçe literatürüne kazand?r?lm??t?r. Ölçe?in ticari kullan?m? veya telif ücreti hakk?nda kesin bilgi verilmemi?tir; ancak akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?m için sorumlu yazar (Esin Sezgin) ile ileti?ime geçilmesi önerilmektedir.

Yay?nlanan makale Dergipark üzerinden eri?ilebilir durumdad?r: dergipark.ulakbim.gov.tr. Ayr?ca, ölçe?in orijinal PDF belgesi de mevcuttur. Orijinal PDF dosyas? buradan indirilebilir: [cocuk-](#)

[davranis-degerlendirme-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Sezgin, E. ve Demiriz, S. (2016). Çocuk Davran?? De?erlendirme Ölçe?i'nin (ÇODDÖ) Türkçe'ye uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çal??ması. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(2), 702-718.

Çocuk Davran?? De?erlendirme Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek, toplam 17 maddeden ve 2 alt boyuttan oluşmaktadır:

Davran?? düzenleme (10 madde)

Sosyal beceri (7 madde)